

'cigró' en lituà *žirnis* i letó *ziņnis*, eslav (zrno) (cf. Pokorny, *IEW*, 391.31), tot el germànic (gòt. *kaurn* 'blat') i en llengües irànies (pelví *žurtak* 'blat'), i que en sànscrit es presenta encara amb el caràcter participial que li fou originari (*jīrnāh* 'desgastat, mòlt', 'decaigit, xacrós', *IEW*, 391; Walde-P. I, 618).

En conclusió, la hipòtesi d'un sorotàptic *GRŪNOM, plural *GRŪNA, germà del ll. GRĀNUM i mots paral·lels, no es pot pas dir que sigui estirada pels cabells i ni tan sols mirar-la com rebuscada. Si tinguéssim proves més positives de la seva existència, això fóra resoltament preferible a la hipòtesi d'A. Thomas, que al capdavall també és una mera combinació. En les condicions actuals fóra difícil de descartar l'una o l'altra. Les altres teories esperem que ja hagin quedat desades sense apel·lació.

DERIV.: *Engrunament. Engrunal. Engrunadís, -disa. Engruneig. Engrunit. Desgrunar* (val., *AlcM*). *Esgrunar*, supra. *Engrunat* aplicat especialment a la moneda descanviada, se sent a molts llocs: *diners engrunats* és realment la millor equivalència dels castellanismes *calderilla* i *suelto* (el *xavalla* preconitzat pels nostres saviets d'oficina, ell mateix és bàrbar, format sobre el castellanisme *xavos*): recordo que *engrunats* era el que recomanava Emili Vallès ja cap a 1922; en un mas de les serres guillerdes de St. Hilari, el 1929, no em volien vendre una llonganissa perquè «no teníem diners engrunats» ni ells ni jo; «hi trobaríeu uns quants cèntims engrunats vora un cul de paquetilla de divuit, y un rengle de mistos» (P. Bertrana, *Proses Bàrbares*, 114); en el Rosselló l'usen substantivat, *l'engrunada* (Pesillà, 1960).

¹ f° 16r1, del ms. B, passatge on hi ha una llacuna en l'altre ms., però que conserva el text de la traducció original, vertint aquí el ll. *comminueret* (p. 38). Referent al mateix el text porta, unes ratlles abans, el síndnim *enfremunar*, i algunes més avall *destrobiques* i *fo tota fosa* (cf. el gloss., p. 120).

² Alart, *RLR* IV, 367, creu que l'original és de mitjans del segle; en l'*InoLC* torna a citar-lo s. v. *conill*, com de 1284; de tota manera és en una còpia de 1295. En una llista del S. xv publ. a *La Veu de Montserrat*, es torna a parlar de «pells engrunades de conill al dit senyor bisbe», però no es tracta de 'trossejat', com creu el *DAG.*, sinó d'una acc. com la de 'diners engrunats', o sigui 'sòlts' (*xavalla*, *calderilla*, cast. *dinero suelto*). — ³ *InoLC*, s. v. *paternostres*. El *DAG.* cita «quinze grans de paternòster de corall, engrunats» en un inv. de 1430.

⁴ En tots dos va en llistes de rims (més de 10 a cada una), tots ells rimant en *-ina*, i integrades enterament per substantius (amb algun adjectiu), tals com *pruna*, *lluna*, *bruna*, *neguna*, etc.; no es pot assegurar que sigui 'migaja' com diu el *DAG.*, però sí que és el substantiu i no un temps del verb, perquè en la llista del *Torcimany* són 16, i tots sense excepció són nominals (substantius la majoria). El mateix Aversó dóna també les formes verbals *engrúni* i *engrunà* (§ 18.28, 1097.4) en llistes formades per moltes dotzenes de verbs. — ⁵ Llombart,

en la seva ampliació d'Escrig, ho deturpa en *engrum* (copiat per Aladern), ben cert mera confusió individual o error de còpia. — ⁶ Avui *engrunes* passa per ser la cosa del Princ., i *molles (de pa)* del P. Val. (Renat, «El Camí», 14-iv-34). Però ja veiem que Carles Ros no ho trobava així. — ⁷ *AlcM* diu que és dels dialectes oriental, occidental, val. i balear. Però no és menys viu en el domini rossellonès: a Conat sento «aquells gossos vos *engrunàben* els llops» 'destrossaven' (1960). A Pesillà de la Ribera em donen *engrunada* i *xapats* com a equivalent de «moneda petita» ('xavalla', cast. *calderilla*, 1960). Testimoni de Pau Berga en *AlcM*, s. v. *gotimell*. — ⁸ Amb l'excusa que el mot «schwankt zwischen -m un -n» (825b15f.), ço que és fals perquè les formes amb *m* ('grumoll, terròs', etc.) i les amb *n* ('gra, engruna') tenen sentits separats i bastant diferents. Sens dubte, amb casos d'influència mútua. Però la «schwankung» o confusió només existia als calaixos del benemèrit Wartburg, no gens en els mots o els patuesos. — ⁹ No callo alguna dada esparxa que hi podria fer pensar. A l'Alta Ribagorçana (terme Senet, 1957) hi ha una ensulsiada que anomenen *esbornada*; recorda *desmoronada*, però encara que sigui això (més aviat pot anar amb *esbornac*, veg. *esvoranc* i *BORA*), resta lluny de la forma del verb *engrunar*. — ¹⁰ «Qui pren i dóna / el diable l'engrona» o sigui pròpiament li clou els dits, els hi esclafa, entre els batents d'una porta, entre mall i enclusa, etc. Dita recollida per Camps i Merc., *Folkl. Menorquí de la Pag.* I, 296; en forma més exagerada i translàtica: «arribant a sa Cova, rabent agafà sa Nuvia, li *engronà* es cap entre ses cames --- i li pigà dues singlades ---» (on ja passa a 'atenallar'), ib. II, 16. Cf. el que en diu el mateix Moll en *Misc. Alcover*, 437. Tot, desenrotllaments purament locals i secundaris del significat mallorquí i pan-català. I es comprèn el canvi de *-unar* en *-ona* (petit descarrilament morfològic) perquè a Menorca la *o* pretònica sona *u*, i hi ha molts més verbs en *-onar* que en *-unar* (*donar*, *afonar*, *guardonar*, etc.): ni a Mallorca ni enlloc de la llengua no es donen aquestes insignificants novetats locals, que és ben estrany haver cregut orientadores per a l'etimologia. — ¹¹ Evidentment creuen que *runa* i *enrunar* vénen de *RUINARE*, quan en realitat provenen de *RŪDĒRA* amb dissimilació (veg. *DCEC ENRUNA* II, 297). Però no em torbo més en els detalls, que potser perdo ja el temps insistint a refutar una etimologia desorientada en forma evident. — ¹² Enumerem-les successivament. 1) Paleoslau *krŭnŭ* 'esguerrat, alesiat', *okrŭniti* 'amputar' = scr. *utkŭrna* 'retallat, incidit' < *kŕno* 'tallat', germans llunyans del ll. *caro*, *-rnis* (en l'origen 'tall de carn') (*IEW*, 939.14), parteixen d'una base que podria potser explicar un *KRŪNO*- (d'on *grum*) amb el sentit de 'granet arrencat', si bé resta arbitrari (i la forma eslava més aviat ens duria cap a *RŪ* amb breu) 2) De l'arrel *GHREU/GHRU*- 'desgastat', ve una ampliació *GREUN-* en una part del germànic, b-al.